

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Un cuvânt al Papei

Duminecă, în 28 Iulie c. s'a inaugurat la Besançon, o nouă săptămână socială (a XXI-a) a catolicismului francez, în cursul căreia s'a discutat, cu participarea celor mai de seamă reprezentanți ai străinătății, problema: »Nouile condiții ale vieții industriale«. Din prilejul acesta, Sf. Părinte al Romei, Papa Pius al XI-lea a adresat prin Cardinalul-secretar de stat, P. Gasparri, președintelui comitetului de organizare o scrisoare, din care credem a fi potrivit să reținem, pentru importanța lor, următoarele părți:

Sfântul Părinte a recunoscut în aceste sentimente de omagiu (e vorba de urările ce i-s'au adus, din partea președintelui, în legătură cu jubileul său preofesc) spiritul profund creștinesc, care animează pe îndrumătorii „Săptămânei sociale” și care îi face să fie atât de proclivi de a urma în viața lor cotidiană toate directivele Sfântului Scaun.

Este același spirit creștinesc, care V-a inspirat alegerea subiectului pe care ați hotărât să-l puneți în discuția „Săptămânei sociale” apropiate. În fața nouilor metode de organizare industrială, ați avut prudența de a lua atitudinea unei opoziții sistematice, ținând în aceasta seamă de înviatarea sfântului Pavel: „Omnia probate, quod bonum est, tenete.”

Căci, ocupându-Vă de problemele morale și religioase, cuprinse în progresele tehnice cari au o influență atât de puternică asupra vieții omenești, V-ați hotărât să așișați și să precizați exigențele moralității personale, ale justiției sociale și ale iubirii, atât în aceste noi forme de organizare a muncii, de îndrumare a uzinelor, cât și în acele largi entente economice, cari toate cearecă să ușureze producția și să ducă înainte binle comun în cadrele diverselor profesii și chiar în afară de hotare, dela țară la țară. Ajunge să treci în revistă programa chestiilor propuse pentru „Săptămâna socială”, ce se va ținea la Besançon, pentru a constata grija deosebită pe care o puneți în scopul de a armoniza, prin subordonarea lor, șintele utile ale producției cu șintele superioare, pe cari dumnezeescul învățător le-a fîrat vieții omenești. A stabili această subordonare, înseamnă a realiza și cuvântul frumos al sfântului Pavel: „Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei” și a garanta, în aceeaș vreme, izbânda tendinșelor legitime ale unei sănătoase organizații a muncii.

Sfântul Părinte Vă împărtășește deci cu multă plăcere binecuvântarea sa apostolică pentru lucrările pe cari sunteți pe cale a-le începe sub direcția atât de sigură a Eminentisimului Cardinal-archiepiscop de Besançon și Vă urează, ca „Săptămâna socială” să producă, având ajutorul lui Dumnezeu, toate fructele contemplate și cari pot fi așteptate în chip atât de legitim.

Transimțându-Vă această părintească și binevoitoare binecuvântare apostolică solicitată, sânt fericit a putea prinde ocazia de a Vă înnoi, dle președinte, asigurarea sincerului meu devotament.

Card. P. Gasparri

Probleme de organizare

În legătură cu dispozițiile Concordatului încheiat cu Sf. Scaun al Romei

(=) Trecându-se și peste schimbul documentelor de ratificare, Concordatul încheiat de statul nostru cu Sf. Scaun al Romei, respectiv problemele cari urmează a fi soluționate în legătură cu dispozițiile lui, preocupă în chip firesc cercurile conducătoare ale bisericii catolice dela noi și în deosebi pe cele ale bisericii noastre române unite.

Noua episcopie ce urmează a se înființa în Nord a pus problema unei noi arondări a tuturor eparhiilor provinciei noastre bisericești, cerută de altfel și de situația credincioșilor noștri din întreg teritoriul țării, care neapărat trebuie împărțit între eparhiile provinciei noastre bisericești. Lucrul nu este tocmai ușor și deși încă mai de mult s'au făcut studii în cauză, o hotărîre definitivă nu s'a luat încă în această chestiune. Cea mai mare dificultate o prezintă, se pare, noua graniță dintre arhidieceza Blajului și eparhia Gherlei — al cărei sediu se va muta aproape sigur la Cluj — și aceasta mai ales pentru apropierea prea mare dintre centrele lor, care îngreunează o repartizare potrivită a părților mai îndepărtate din cuprinsul țării. Un alt moment de importanță, care pare a crea dificultăți în ce privește stabilirea noii granițe dintre aceste două eparhii este împrejurarea, că pe urma unei deslipiri de către arhidieceza a părților ei de nord și de vest, mai compacte în ce privește numărul credincioșilor, ar putea să iasă, cu restul din părțile de sud și est — având vecinătăți minoritare, ori preponderant ortodoxe — mult prea slăbită față de grelele îndatoriri ce o așteaptă în viitor.

O nouă conferință episcopescă, convocată, pe cât știm, pe ziua de 26 August c. va găsi însă soluția potrivită atât pentru aplanarea acestei dificultăți, cât și pentru toate celelalte chestiuni cari privesc noua arondare a eparhiilor noastre. După cât am putut afla, planul este, ca eparhia Lugojului, căreia i-se va mai adăuga dela eparhia Orășii protopopiatul Mureșului, să-și întindă iurisdicția peste toată Oltenia și chiar peste câteva județe învecinate ale Munteniei. Tot restul Munteniei, împreună cu Dobrogea, Cadrilaterul și câteva județe învecinate ale Moldovei ar rămânea și pe mai departe sub iurisdicția mitropoliei noastre din Blaj. Eparhia Gherlei, lipsită de parohiile din Nord și Vest aflate pe teritoriul județelor Sălaj, Satu-mare și Maramurăș — cari s'ar împărți între Oradea mare și noua eparhie de Nord — dar sporită, în schimb, cu părțile amintite mai sus din arhidieceză, ar mai avea iurisdicție și asupra celei mai mari părți a Moldovei și a Basarabiei, din cari restul se va alătura, împreună cu Bucovina, eparhiei de Nord. Eparhia de Oradea, care nu poate fi adusă în continuitate teritorială cu părți din restul

țării întregite, va primi probabil părți din vestul arhidiecezei și Sălajul dela eparhia gherlană, cedând Satu-mare eparhiei de Nord, și afirmative va avea să poarte grijă de toți credincioșii din părțile de vest ale Europei, inclusiv de cei din America.

În strânsă legătură cu aceste chestii de arondare a eparhiilor este aceea a sediului noii eparhii dela Nord, pentru care încă va trebui să se ia în conferința episcopescă apropiată o hotărîre definitivă. Pe cât am putut afla, cele mai multe șanse le are capitala Maramureșului, Sighetul, și aceasta nu atât pentru avantajile materiale pe care a înțeles să le ofere noii episcopii, cât mai mult pentru problema ruteană ce se pune în legătură cu dispoziția Concordatului, în care se spune, că „din această dieceză vor face parte și Greco-Rutenii, cu o administrație specială”.

O alta problemă însemnată, care se ivește în legătură cu punerea în aplicare a Concordatului, este aceea a patrimoniului sacru interdiecezan, prevăzut în art. XIII al acestuia. Chestia acestui patrimoniu sacru, format din titlurile de rentă română ale tuturor eparhiilor (episcopii, canonicate, parohii și seminarii) catolice din țară, cu menirea de a întreține — firește cu întregirile necesare dela stat — toate serviciile publice ale acestora, privește, în chip firesc, și episcopii de rit latin și astfel o hotărîre în această chestiune nu se va putea lua decât dintr'o conferință comună a celor două episcopate, prezidate din partea Nunțiului papal. Articolul adițional al Concordatului dispune, că și această chestiune trebuie terminată în timp de 2 luni dela ratificarea și astfel nu-i exclus, ca și conferința mai amplificată cerută de această chestiune, să aibă loc, probabil tot aici la Blaj, în luna lui August.

Adevărat, că și arondarea noua a eparhiilor, și chestiile privitoare la patrimoniul sacru sunt proprie de competența unei comisiuni constituite din câte un reprezentant al Sf. Scaun și al guvernului, dar după ce tot concordatul prevede, că această comisiune va fi asistată și ajutată în lucrurile ei de un delegat al episcopatului, e numai firesc ca acest episcopat să aibă toată căderea de a discuta și hotărî asupra atitudinii pe care va trebui s'o aibă, în toate chestiunile, cel ce se va învrednici să îmbrace rolul atât de important de delegat al episcopatului.

Conferința celor două episcopate trebuie să se mai îngrijească apoi și de întocmirea unor statute, conform cărora să se administreze din partea lor — după aprobarea acestora de Sf. Scaun și de guvern — atât patrimoniul sacru, cât și veniturile rentei provenind din fondul general catolic de religie și acela de

instrucție, cari încă trec sub administrarea Consiliului episcopilor diecezeni. —

Iată deci o întreagă serie de probleme, a căror soluționare trebuie să se facă în timpul apropiat și cari prezintă un interes din cel mai covârșitor pentru toate cercurile noastre bisericesti. Să dea Dumnezeu, ca toate să se aranjeze în cea mai desăvârșită armonie și ținându-se seamă singur de interesele mari ale sfintei noastre biserici.

A murit patriarhul Lisabonei. Cardinalul Antoniu Mendes Bello, patriarhul Lisabonei, s'a stins acolo la 3 August c. în anul 87 al vieții.

Născut la 1842, și-a făcut studiile de teologie în Seminarul din Coimbra, urmând apoi și drepturile la universitatea de acolo. Curând după aceea fu numit profesor de teologie, ajungând administrator al mai multor eparhii vacante, pe cari le-a condus cu atâta pricepere, încât la 1884 fu ridicat la treapta de episcop auxiliar al patriarhului din capitala Portugaliei. Încă în același an a fost numit episcop diecezan al eparhiei Faro, unde a păstorit 23 ani, făcând din Seminarul acesteia o instituție de model, și dovedind și pe alte terene însușiri din cele mai alese. După renunțarea la scaunul patriarhului Netto, a fost promovat, la 1907, patriarh al Lisabonei, în care calitate a continuat să lupte pentru interesele mari ale bisericii din Portugalia, într-o vreme foarte greu încercate. La 1911 Papa Pius al X-lea l-a ridicat la treapta de Cardinal al bisericii romane, dar publicarea acestei numiri s'a făcut abia în Consistorul secret din 25 Maiu 1914. Acuma s'a stins tot în faima sfințeniei, dupăcum i-a fost și întreagă viața.

În Curia romană Cardinalul A. Mendes Bello făcea parte din Congregația Conciliului și cea a Regularilor.

Pictură bisericească primă pentru executare NICOLAE POP, Târgul-Mureș, Str. Avram Iancu Nr. 47. (8)

Opera guvernului

Mesajul de închidere a sesiunii parlamentare scoate în relief părțile mai importante din opera de până acum al guvernului Maniu

Preocupați de alte chestiuni la ordinea zilei, n'am avut posibilitatea să ne ocupăm, decât incidental, de problemele mari, cari au fost supuse discuțiilor parlamentare din ultima sesiune, încheiată, după repetate prelungiri cerute de situație, la 29 Iulie c. De aceea dăm aici frumosul Mesaj de închidere al Inaltei Regențe, prin care cititorii «Unirii» se pot orienta, în liniamente generale, asupra operei săvârșite în primul an de gestiune din partea actualului guvern al țării.

Domnilor senatori și deputați,

Activitatea ce a-ți desfășurat în cursul acestei prime sesiuni ordinare, atât de rodnică a actualei legislaturi, a contribuit într-o largă măsură la refacerea organismului nostru de Stat și la înfăptuirea reformelor, cerute de urgentele necesități ale închiegării vieții noastre naționale.

Domnilor senatori și deputați,

Prin ratificarea acordurilor cu Germania, privitoare la litigiile noastre financiare și la restituțiuni, ați contribuit la normalizarea situației create de război.

Ratificarea pactului Kellog, prin care România a aderat la acțiunea de renunțare la război a marilor state mondiale, a însemnat o manifestare a dorinței noastre de pace, iar ratificarea pactului Litwinow, a fost o mărturie a tendințelor noastre, de a trăi în bună armonie cu toți vecinii.

Prin ratificarea concordatului cu Vaticanul, ați statornicit o trainică înțelegere între Sfântul Scaun și statul român.

Ați ratificat pactul de prietenie și arbitraj cu Grecia și convențiunile de conciliațiune și arbitraj încheiate la Belgrad, cu guvernele aliate din Iugoslavia și Cehoslovacia, contribuind astfel la consolidarea operii de pace și de menținere a tratatelor a Micii Înțelegeri, reînnoite în mod fericit la conferința de la Belgrad.

Ați sprijinit politica guvernului de sinceră și stăruitoare colaborare cu „Societatea Națiunilor”, înlesnind astfel reprezentanților României, în consiliul Ligei, apărarea cu succes, în

chestia minorităților, a intereselor superioare ale statului nostru, cari cadrează cu o largă politică de împăciuire între popoare.

Ați fost în sfârșit alături de guvern, dându-i în mod unanim un sprijin neprecupețit, când și-a ridicat glasul spre a apăra integritatea hotarelor țării și demnitatea statului român.

Domnilor senatori și deputați,

Prin legile de organizare a jandarmeriei și a poliției, ați pus bazele modernizării acestor importante instituții; prin legea pentru organizarea administrației ați deschis calea pentru o bună gospodărie locală, întemeiată pe descentralizarea administrativă și pe autonomiile administrative locale, iar prin legea pentru organizarea ministerelor ați făcut o sistematică întocmire a departamentelor și serviciilor publice, dându-le astfel o nouă înfățișare și normalizând funcționarea aparatului de Stat.

Domnilor senatori și deputați,

Prin mijloacele financiare pe care le-ați pus la dispoziția guvernului, la momentul oportun, ați făcut posibilă organizarea cu succes a luptei contra foametei din regiunile bătute de secetă în anul trecut și campania pentru procurarea de semințe, care a asigurat însemnările în primăvara trecută.

Legea pentru organizarea învățământului agricol, inferior și superior, legea nouă a cooperăției, legea pentru circulația pământurilor rurale și legea pentru întemeierea creditului agricol, sunt măsuri hotărâtoare pentru propășirea agriculturii, iar legea pentru punerea în valoare a pescăriilor și a terenurilor inundabile, va deschide noi posibilități de muncă și va contribui la sporirea producției și ieftinirea alimentării populației și va asigura noi venituri statului.

Prin sumele ce s'au alocat din imprumutul extern ați înlesnit procurarea mașinilor necesare pentru organizarea curățirii și selecționării semințelor și procurarea de mașini agricole în condițiuni avantajoase pentru plugari.

Domnilor senatori și deputați,

Votarea noului tarif vamal, întocmit pe baza protecțiunii raționale a muncii naționale

☐ ☐ **Foița „Unirii”** ☐ ☐

Chestiuni de drept

Codex Iuris Canonici și biserica orientală*)
de Dr Felician Bran

I

În cap. V. al Părții I. am reprodus din *Unirea* 1) unele constatări despre confuziunea ce există în biserica noastră din cauza, că Pravila și cele 3 Concilii provinciale nu sunt suficiente; că dreptul oriental în multe cazuri nu poate fi aplicat, ori nu cuprinde dispoziții privitoare la anume chestiuni, și astfel se recurge la dispozițiunile dreptului bisericii latine, la cel dinaintea de Codex Iuris Canonici, ori la C. I. C.

Aici vom trata despre relațiunea dintre C. I. C. și disciplina orientală, și despre canoanele C. I. C., cari privesc direct, ori indirect, și biserica orientală.

În epocala operă canonică C. I. C. de care ne ocupăm, se anunță, chiar în canonul 1,

*) Pentru a arăta publicului cititor direcția urmată și metoda folosită de autor în *Dreptul canonic al bisericii orientale*, anunțat și de noi într'un număr trecut, reținem, în vre-o 2 numerii consecutivi, acest capitol de mare actualitate în legătură cu mișcarea inițiată chiar de Sf. Scaun al Romei pentru codificarea Dreptului bisericii orientale. N. R.

1) *Unirea*, anul XXX 1920 No. 18.

că: „Deși în Codul Dreptului Canonic se aduce vorba adeseori și despre disciplina orientală, el privește totuși numai biserica latină, și nu obligă pe cea orientală, decât fiind vorba de chestiuni, cari privesc, din însăși natura lucrului, și pe cea orientală.” 2)

Ne obligă deci C. I. C. în cazurile următoare: 1. când se propune și disciplina orientală și se prescrie expres ceva pentru Orientali; 2. când e vorba despre chestiuni, cari din însăși natura lucrului privesc și biserica orientală, de ex. legile, cari conțin precept de drept bisericesc ori declarațiunea autentică a lui, și 3. când avem drept la favorurile ce se acordă, cum a declarat despre indulgențe S. Penitențiară. 3)

„Încă din însuș canonul 1 trebuie să distingem — zice, între altele, Vermeersch 4) — acordul, potrivirea materială a legilor, care este când Codul stabilește legi, cari au vi-

2) C. I. C. Can. 1.: »Licet in Codice Iuris Canonici Ecclesiae quoque Orientalis disciplina saepe referatur, ipse tamen unam respicit Latinam Ecclesiam, neque Orientalem obligat, nisi de iis agatur, quae ex ipsa rei natura etiam Orientalem afficiunt«.

3) Vezi citatele mai jos. Cfr. și *Cuvântul Adevărului*, anul V (1927) Nr. 1. *Aug. Pop*, Ceva despre indulgențe.

4) A. Vermeersch et I. Creusen, *Epitome iuris canonici cum commentariis, Mechliniae-Romae 1927* t. I. pag. 40-1; mai vezi: S. Sipos, *Enchiridion iuris canonici*, Pécs 1926 pag. 72. A. Tauber, *Manuale iuris canonici*, Sabariae, 1912, pag. 77.

goare și în disciplina orientală, și legătura comună (comunitatea) formală a legilor, care numai atunci există, când însuși Codul, sau unele părți ale legilor latine, obligă și pe Orientali.”

Disciplina cea dintâi obligă pe Orientali din singur legile proprii ale lor. Tot acesta e cazul și atunci, când Orientalii primesc unele părți din legile Latinilor. Iar legile latine, cari obligă pe Orientali, pot să fie anterioare Codului, sau cuprinse în însuși noul Cod.

A. Înainte de Cod, au obligat și obligă încă pe Orientali următoarele:

a. Decretul *Tametsi* Conc. Trid., despre matrimoniile clandestine, dar numai în locurile, unde s'a făcut promulgarea specială, poruncită în însuși decretul. 5) În cele mai multe părți ale Orientului, promulgarea s'a omis (Cfr. Vermeersch, De forma sponsalium atque matrimonii post decretum Ne temere, ed. 5. n. 88. »Acolo am notat, că Rutenii din Galiția au fost obligați să observe decretul Ne temere, prin decretul S. C. de Prof. Eide pro negotiis ritus Orientalis, din 5 Maiu 1911“.) 6)

b. Constituțiunile contra silicitorilor, în

5) La noi acest decret nu s'a promulgat și în consecință nu ne obligă Cfr. și *Suciu*, Teologia dogmatică specială, vol. II. Blaj, 1908, pag. 478. și 481.

6) Cfr. și *Fr. Hanuy*, Evoluțiunea formei încredințării și a contractării căsătoriei până la decretul Ne temere (A jegyesség-és házasság-kötési forma kifejlődése a Ne temere decretumig). Budapesta, 1912 pag. 204.

o deosebită grijă pentru propășirea agriculturii, asigură un regim de stabilitate industrială și comerțului, și creind o bază serioasă pentru încheierea convențiilor de comerț, deschide perspective noi exportului nostru.

Prin legea pentru organizarea, pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice, așezat pe temelii noi valorificarea mijloacelor statului. Prin legile prin cari așezat regia autonomă c. f. r., regia autonomă a petrolului, regia conductelor de petrol, regia porturilor, prin legea zonelor libere și prin mijloacele financiare obținute, grație împrumutului extern, așezat contribuit la refacerea și întregirea rețelei de transport și comunicații, condiție indispensabilă pentru dezvoltarea normală a vieții economice. Legea drumurilor completează în mod fericit această operă, iar modificarea legii minelor așezat deschis noi perspective și perspective pentru dezvoltarea activității noastre cu colaborarea capitalurilor străine.

Domnilor senatori și deputați,

După realizarea împrumutului extern, prin legea stabilizării așezat pus piatra fundamentală operii de reconstrucție financiară. Legile prin cari le-așezat votat pentru a înlesni recuperarea bugetului precedent și măsurile de economie a banului public prin care așezat redus cheltuielile publice, vădese o politică de bună gospodărie financiară și asigură echilibrul bugetar al anului în curs, punând moneda și creșterea la adăpost de orice fluctuațiuni.

Prin legea contabilității publice și a controlului bugetar și prin legea de reorganizare a Curții de conturi, prin care s'a introdus și controlul preventiv, așezat asigurat o rânduită administrare a banului public și un control real și eficace al socotelilor statului.

Prin legea accelerării judecăților, așezat făcut pas înainte către ușurarea împărțirii dreptului. În sfârșit, prin legea contractelor de muncă, așezat creat o bază temeinică de concurență pașnică între muncă și capital.

Domnilor senatori și deputați,

Mulțumindu-vă pentru sârguincioasa și activă dv. activitate, suntem deplin convinși,

că opera îndeplinită în această primă sesiune, împreună cu guvernul, temeinic și bine aplicată, va fi chemată să înlesnească consolidarea și propășirea scumpei noastre Patrii.

Un apel

pentru zidirea unei biserici în Jibou

Dintr'un apel mai lung al p. *Laurențiu Sima* din târgușorul Jibou, județul Sălaj, reținem că parohia unită, înființată de curând în acest centru minoritar, are un număr de credincioși mult prea mic (abia 800 suflete) și mult prea săraci decât să-și poată aranja singuri parohia cu biserică și cu celelalte edificii reclamate de noua situație. Le-ar trebui pentru aceasta o sumă de până la 3 milioane Lei, din care o bună parte speră să o poată avea din ofrandele binevoitoare ale marelui public, la care apelează prin aceasta cu toată insistența.

Colecta este autorizată din partea Ministerului Ocrotirilor sociale (Nr. 64,111—1929) și fiindcă este în adevăr un mare interes și bisericesc, dar și național, ca Jiboul să-și poată avea cu un ceas mai curând biserică sa românească, ne alăturăm și noi cu drag la apelul părintelui Sima, îndemnând pe toți să nu pregete a sări, după puteri, în ajutorul acestei parohii, cu o misiune atât de frumoasă.

Sumele oferite să se trimită fie pe adresa noastră, fie de drept pe adresa parohiei Jibou, care se va îngriji de sigur ca ofertele să fie administrate cât mai conștientos, chitându-le pe calea publicității, în care scop suntem gata să punem la dispoziție aceste coloane.

Două sfințiri de biserică. Duminică trecută în 4 August s'a sfințit biserică din Subcetate (Varviz), iar Marți, la Schimbarea la față, cea din Toplița, ambele situate pe valea Mureșului, în protopopiatul Gurgeu (arhidieceză).

Actul sfințirii a fost săvârșit la ambele biserici din partea Preasfințitului Alexandru al Lugojului, care prin simpatiile ce are în aceste părți, de unde își trage originea, a știut să atragă foarte multă lume la aceste serbări

la 7 Iulie 1917, dar n'au facultate a celebra 3 liturghii la amintirea tuturor credincioșilor decedați. Cfr. răspunsul S. C. de Prop. F. pentru afacerile ritului oriental, A. A. S. VIII 1919. 104; Per. VIII, 223.

d. cari cuprind explicit pe Orientali, de ex. can. 542 2°, care oprește direct cooptarea Orientalilor în ord. călugăresc latin, fără permisiune în scris a S. Congr. Orientale; can. 1099, § 1. 3° de questionone (strângerea de pomeni) ș. a. privitor la cari vom cita în cele de mai jos canoanele C. I. C. cari ne obligă.

De vânzare

În comuna Sadu, jud. Sibiu, se află de vânzare curtea și casa Nr. 176. Curtea e spațioasă, pardosită cu pietri, iar casa e cu etaj, având în parter 3 camere, cari au fost și sunt destinate pentru cărciumă, iar în etaj 4 camere pentru locuit. În stânga curții se găsesc alte 2 camere pentru prăvălie și două pivnițe. Curtea mai are șură și 2 grajduri și o grădină mare.

Casele și toate superedificatele sunt în stare foarte bună, în centrul comunei, având toate lumină electrică.

Informații se pot avea dela p. *IOAN OROS*, paroh român unit în Sadu, p. *Cisnădie*.

(999) 2—3

ale bisericii noastre. La Toplița mai ales — unde credincioșii noștri sunt abia la 1000 de suflete — s'a prezentat atâta lume din satele și orașele apropiate, încât am avut o serbătoare din cele mai impunătoare. A participat aici și prefectul județului, d. Dr. I. Vescan dela Târgu-Mureș, care venia bucuros și la Subcetate, dacă Preasfințitul Nicolae al Clujului nu l-ar fi reclamat, în ultimul moment, la actul sfințirii unei capele ortodoxe din Sovata, pusă par-că intenționat tot pe ziua de 4 August, când s'a făcut sfințirea bisericii noastre din această comună fruntașă.

În ambele locuri, credincioșii noștri au avut o atitudine din cele mai frumoase, dovadă că știu cum să răsplătească osteneala și jertfa celor ce se coboară în mijlocul lor, cu dragostea ce caracterizează peste tot pe slujitorii altarelor. Iar asta dovedește că ceice îi păstoresc (p. I. Gergely și p. O. Neamțiu) le sunt povățuitori ascultați, ceea ce reiese de altfel și din împrejurarea, că au reușit să ridice, atât la Subcetate, cât și la Toplița, biserici cu adevărat monumentale, cari sunt o adevărată mândrie a conștiinței românești din părțile acelea, unde oamenii s'au pus par-că la întrecere pentru a se manifesta cât mai frumos în această direcție.

Știri mărunte

Un bust pentru Șt. O. Iosif la Brașov.

Inițiativa unui comitet local, prezidat de dna profesoara Elisa Burilianu, a ridicat duosului poet brașovean un frumos bust în grădina publică din centrul acestui oraș. Desvelirea monumentului s'a făcut Marția trecută, în prezența dlui ministru Voicu Nițescu, a unui reprezentat al ministerului cultelor și artelor și a tuturor autorităților locale, cari și-au dat concursul și la ridicarea bustului. Cu ocazia acestui act de pioasă recunoștință, care a luat proporțiile unei importante manifestări românești, s'au scos în lumina vredniciile de mare scriitor și de înflăcărat român a celui ce ne-a dat între altele și poezia «La arme».

Locale. Joia viitoare, la Adormirea Maicei Domnului, va predica în catedrală p. *Dr. Augustin Tatar*, profesor la Academia de teologie, iar Duminică viitoare, a treisprezecea după Rusalii, p. *Dr. Coriolan Pop-Lupu*, profesor la aceeași Academie.

— Deși suma ce poate fi afectată în acest scop este destul de mică, Comisia interimară a orașului continuă lucrările de pavare a pieții, aranjând toată aripa ei de miazăzi, cea mai expusă stricăciunilor provocate de ploii și puvoaie, dându-i astfel un aspect cu totul nou. Cu piatra ce se va ridica de pe trotuarul pentru pietoni — menit a fi asfaltat — e vorba să se facă o trecătoare deacurmezișul dela liceu spre primărie, și să se paveze alte porțiuni încă nearanjate din «Subalee», din «Republică» și de aiurea.

Căminul „fetelor de învățători” din Cluj, poate primi pentru anul școlar 1929/30 un număr de 60 interne dintre fetele cari frecventează școlile secundare ori cele superioare. Fetele de învățători, membri ai asociației profesionale, au preferință. Taxele anuale pentru întreținerea întregă, inclusiv medic și medicamente, este de 18,000 (fete de învățători) respectiv 19,500 Lei pentru fetele dela școlile secundare, iar 19,500 (fete de învățători), respectiv 21,500 pentru cele dela școlile superioare. Părinții cari nu sunt învățători mai plătesc odată pentru totdeauna 500 lei la fondul orfanilor de învățători, iar pentru uzaj se plătește din partea tuturor elevelor o sumă de 200 lei. — Cererile sunt a se prezenta până la 20 August c.

Din statul Vatican. Între aranjamentele de stat independent ale «Cetății Vaticanului» este și Oficiul poștal și telegrafic propriu, care s'a inaugurat pe ziua de 1 August c. Punerea lor funcțiune a fost precedată de obișnuita bine-

za constituției lui Benedict XIV: „Etsi pastoralis”, 26 Maiu 1742 (Cf. Colect. P. F. I., p. 128 V.). Decr. S. Officii, 13. Iunie 1710 (Colect. P. F. I. 279).

c. *Censurile* aduse de S. Scaun „în materia dogmelor și în Constituțiunile, în cari se cupun ceva implicit despre ei, va se zice de însași materia arată că sunt cuprinși și întrucât nu-i vorbă de lege curat bisericescă, ci se declară dreptul natural și divin lit. enc. S. C. de P. F., 5 August 1885; Colect. P. F. II. n. 1640.)

B. *Obligațiunea din Cod.* Încă din vechiul drept a fost cunoscut indetul — de și lucru era controversat — ceea ce acum se statorește expres prin cod, că biserică orientală nu este supusă legilor disciplinare ale bisericii latine decât fiind vorba de chestiuni cari privesc, din însași natura lucrului, și pe cea orientala.

Din însași natura lucrului privesc pe Orientali canoanele:

a. cari propun o dogmă de crezut, de ex. can. 218 despre primatul Pontificelui.

b. cari declară dreptul divin, de ex. can. 228. §. 2. care oprește apelul dela Papa la Conciliu; can. 542. 2° care interzice intrarea în ord. călugăresc copiilor, ce au să-și ajute părinții; can. 1255, despre cultul datorit sfintei Treimi ș. a.

c. cari conced favoruri spirituale ce nu sunt contrare ritului oriental. Astfel au parte de indulgențe, cum a declarat S. Penitențiară,

cuvântare bisericească, săvârșită în fața unei asistențe uriașe, care atrasă de noutatea timbrelor papale a invadat deadreptul noul Oficiu al Vaticanului. Primul stoc a fost emis în valoare de 2 milioane lire și judecând după interesul primei zile, se dă ca sigur, că în timp foarte apropiat va trebui să se arunce pe piață un nou stoc de timbre papale. Ele înfățișează parte pe sf. Părinte, parte emblema cunoscută a Sf. Scaun.

— Tot aici amintim, că Compania Marconi's Wireless Telegraph a primit comanda pentru furnizarea și instalarea unei stațiuni de radiotelegrafie și telefonie la Vatican, destinată serviciului Înaltului Prelat cum și Statului papal. Fabricația aparatelor cum și ridicarea planurilor pentru această stațiune, se află în lucru și vor fi terminate cu cea mai mare urgență posibilă. Stațiunea va cuprinde cele mai noi îmbunătățiri aduse în concepția și construcția radiotehnică, aflându-se sub supravegherea personală a marchizului Marconi. Comunicația se va face atât în telegrafie cât și telefonie pe principiul radodifuziunii pe unde scurte, cu o rază de acțiune care să îmbrățișeze întregul glob.

Aviz școlar. Direcțiunea liceului român unit de fete din Beiuș anunță, că lucrările dela începutul anului școlar se vor face după cum urmează: 3 Sept. — examen de admitere în cl. I (dacă vor fi mai multe candidate decât 40) și examene de corigență pentru toate clasele; în 9 Septembrie — examene particulare; în 10 Sept. — examene integrale și de diferență; în 11 și 12 Sept. — examene de admitere în cl. IV—V; în 13 Septembrie — examene sumare. Inceperea cursurilor se va face în 16 Septembrie. — Cererile de înscriere pentru toate clasele și cererile de înscriere pentru examenele arătate mai sus se vor prezenta direcțiunii între 25—30 August. Toate cererile au să fie timbrate reglementar.

† **Par. Ioan Mureșan**, asesor consistorial, paroh și protopop în Luna de jos (eparhia Gherlei), s'a stins la 6 August în anul 70 al vieții și 44 al preoției sale cinșite. Frunța între intelectualii ținutului în care a păstorit, moartea lui lasă regrete unanime între ceice l-au cunoscut. — Odihnească în pacer!

x Caută menageră-gospodină — om singuratec. — Adresa la redacție, sau direct: „*Birou Advocațial Regina Maria 8. Sibiu*“.

Telefonul „Unirii“

D. Târgu-Mureș. Pentru exercițiile spirituale dela Blaj ale preoției, pe cari le va ținea tot Preasfințitul dela Lugoj, s'au fixat zilele de 19—23 August, seria primă, și 2—6 Septembrie, seria a doua.

B. Banat. Veți fi aflat, de sigur, și Dvoastră că guvernul plănuiește pentru toamnă o nouă lege de salarizare a clerului și astfel ar fi foarte greu să vă putem arăta de pe acum, ce diferență de salar vor avea cursiștii cu 2 sau 3 ani față de absolvenții cu bacalaureat ai Academiei de teologie. În orice caz o diferență va fi și poate veți admite și Dvoastră că altceva e să ai patru clase secundare și 3 ani de teologie sumară la Cursului și altceva e să fii absolvent în rând, în temeiul unui examen de bacalaureat, al Academiei de teologie. Cursurile s'au introdus exclusiv pentru a prevedea cu preoți — de comun originari de acolo — parohiile cari, pentru neajunsurile și lipsurile lor, nu putem fi completate pe altă cale cu păstori sufletești, iar dacă în șirul acestora au ținut să intre și atâția absolvenți de școală normală, biserica n'a putut decât să se bucure, că și atari preoți cu mai puțină calificare au putut fi recrutați dintre elementele cu pregătire anterioară mai bună. În cât privește, în sfârșit, examenele diferențiale prin cari s'ar putea ajunge la salarul ce se va da absolvenților de Academie, încă nu este nimic hotărât, dar credem că nu va fi altă cale decât să întregescă complet studiile pregătitoare, făcând apoi din nou examene din aproape toate materiile după Regulamentul dela Academie. — Situația abonamentului Vi-se va arăta cu altă ocazie.

»**Renașterea**«. Cluj. Oricâtă ură ați purta Sfântului părinte al Romei, veți găsi poate și Dvoastră, că este foarte puțin creștinesc ceea ce ați scris apropos de ieșirea Papei din Vatican în numărul Dvoastră din urmă. E vorbă de următoarea ieșire, pe care, meditănd mai bine asupra ei, nu credem să nu regretați că ați putut să o dați în vileag: »Mussolini, îndemnat de sentimente creștinești, de sinceră iubire a deaproapelui (pe cari, chipurile, Papa — care n'a vrut să recunoască pe regele Italiei — nu le are), a întins mâna de pace și Vaticanul, văzând în ea și un miliard de lire italiene (!), plus alte concesiuni, a primit-o și pacea s'a făcut încă astă primăvară. Creștinește (!) a învins Mussolini, iar politictește Vaticanul«.

M. Sibiu. N'ar strica poate să amintiți celor-ce se supără pentru că li-se spune, că statul a dat prea

mulți bani pentru catedralele ortodoxe, că ar face mai bine să tacă. Lucrul se adevărește anume pe toată linia. Căci dacă numai pentru o capelă dela Sovata, sfințită Duminica trecută, s'au primit 100,000 dela direcțiunea băilor (terenul), 200,000 dela prefectura Mureș (lemnele), și 150,000 Lei dela ministerul cultelor — în vremece pentru o capelă a bisericii noastre a trebuit să se cumpere până și terenul, neavând până acum nici un alt ajutor dela nime —, își poate închipui oricine câți bani a consumat până acum catedrala din Cluj, ori alte biserici din centrele de județ ale ortodoxiei.

S. Viile Satu mare. Confirmăm primirea sumei de 100 Lei, abonament pe jumătatea a doua a anului curent.

G. Lupșa. Chităm primirea sumei de Lei 100, abonament pe o jumătate de an.

G. Cordău. Confirmăm primirea sumei de 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

Parohia unită. Cristolț. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1929.

M. Mureșenii de câmpie. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

Oficiul parohial. Cig. Confirmăm primirea abonamentului pe 1929.

L. Crișeni. Călan. Am primit 100 Lei Achitat până la 31 XII 1929.

M. București. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Mofimul mle. Am primit 100 Lei. Achitat până la 31 XII 1929.

N. Jabența. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

B. Baia de Criș. Am primit ab. pe anul curent.

Administrația centr. capitulară Blaj

Nr. 674—1929.

Inchiriare

În casă Azilul de bătrâni N. Pepelovici și soția Ană născută Gyulai, din strada Regele Ferdinand, cu începerea dela 16 August 1929, se dă în chirie **locul de prăvălie cu o cameră.** Termenul de înaintare a ofertelor de chirie este **15 August 1929.**

Informațiuni cu privire la închiriare se dau la **Administrația centrală capitulară**, între orele 5—6.

Blaj, 6 August 1929.

Dr. A. Chejanu
adm. capitular

(788) 1—2

Parohia gr.-cat. română — Chinteni

Publicație de licitație

În ziua de **25 August 1929**, ora 12, curatoratul parohiei din Chinteni, jud. Cluj, ține licitație publică pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la **clădirea casei parohiale.**

Condițiunile speciale, planurile, devizul estimativ, etc. se pot vedea în orice zi de lucru la **oficiul parohial** susnumit. Valoarea lucrurilor pe deviz este de **Lei 485.000** garanția provizorie va fi de **6%** din valoarea ofertei.

Chinteni, la 4 August 1929.

Curatorul parohial

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, tornate din material de prima calitate ca înainte de războiu efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(099) 28—7

Camera de Comerț și Industrie — Alba

No. 2357/1929.

Concurs

Camera de Comerț și Industrie din Iulia publică concurs pentru ocuparea postului de secretar, vacant la Camera.

Candidații cari doresc să ocupe post, să înainteze cererile împreună cu mentele necesare, conf. art. 19 din Regulamentul Legii pentru Modificarea Legii Camerei de Comerț și Industrie, până la 15 Septembrie 1929.

Informațiuni detaliate se pot obține birourile Camerei, Piața Mihai Viteazul Nr. 1 între orele 9—1 a. m. și 3—5 d. m.

Alba-Iulia, la 5 August 1929.

Crișanu
președinte

D.
p. se

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericesti. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătăsă din Damasc. Candele din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Poartă cadelnițe, picșide, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime cel mai bun material cu garanție de ani și se află în depozit dela 10—500. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințului Carol Nr. 1

Antoniu Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

□ Atelier fondat în 1903 □

BLAJ, județul Târnava-mică